

51. közgazdász-vándorgyűlés

Nyerhető-e lendület az európai forrásokból?

Dr. Baráth Etele c. egyetemi tanár,
az Európai Gazdasági és Szociális bizottság
tagja

2013-09-26

IGEN

Biztosan

Talán

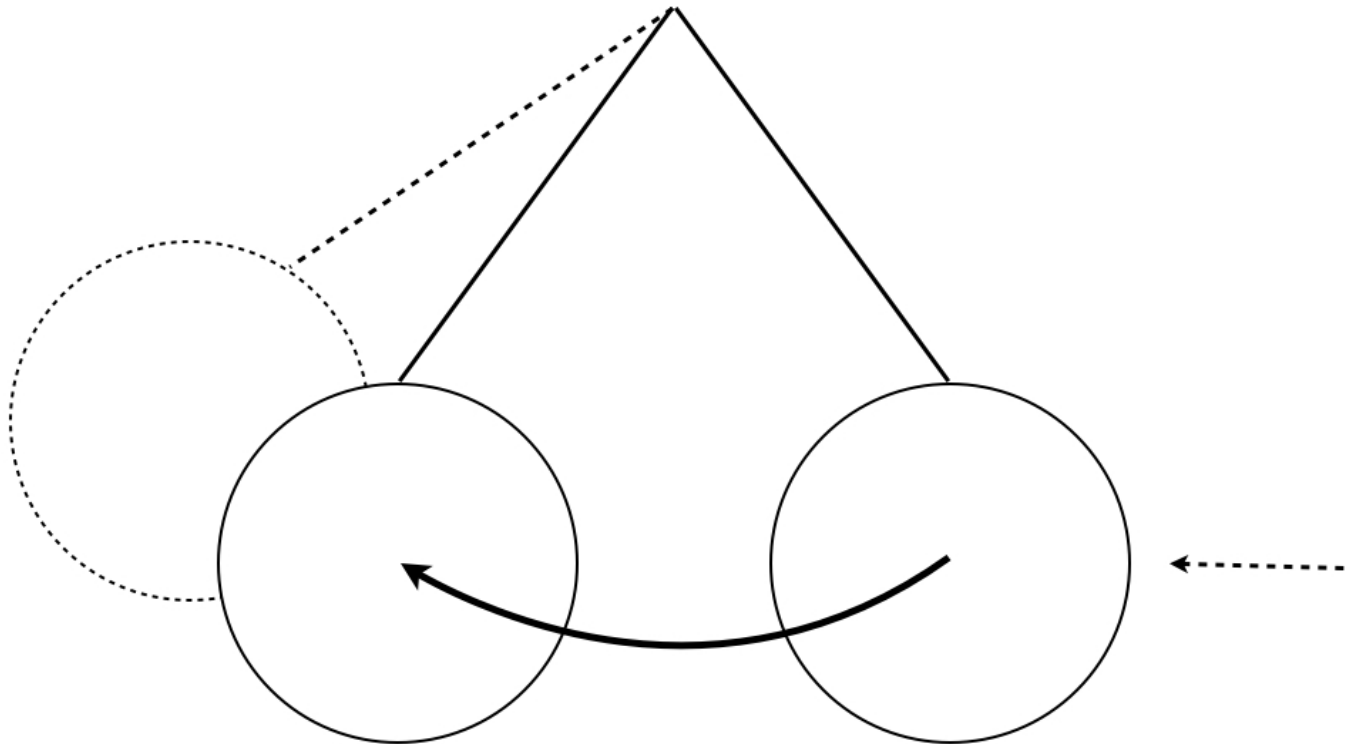
Nem

Mi kell hozzá?

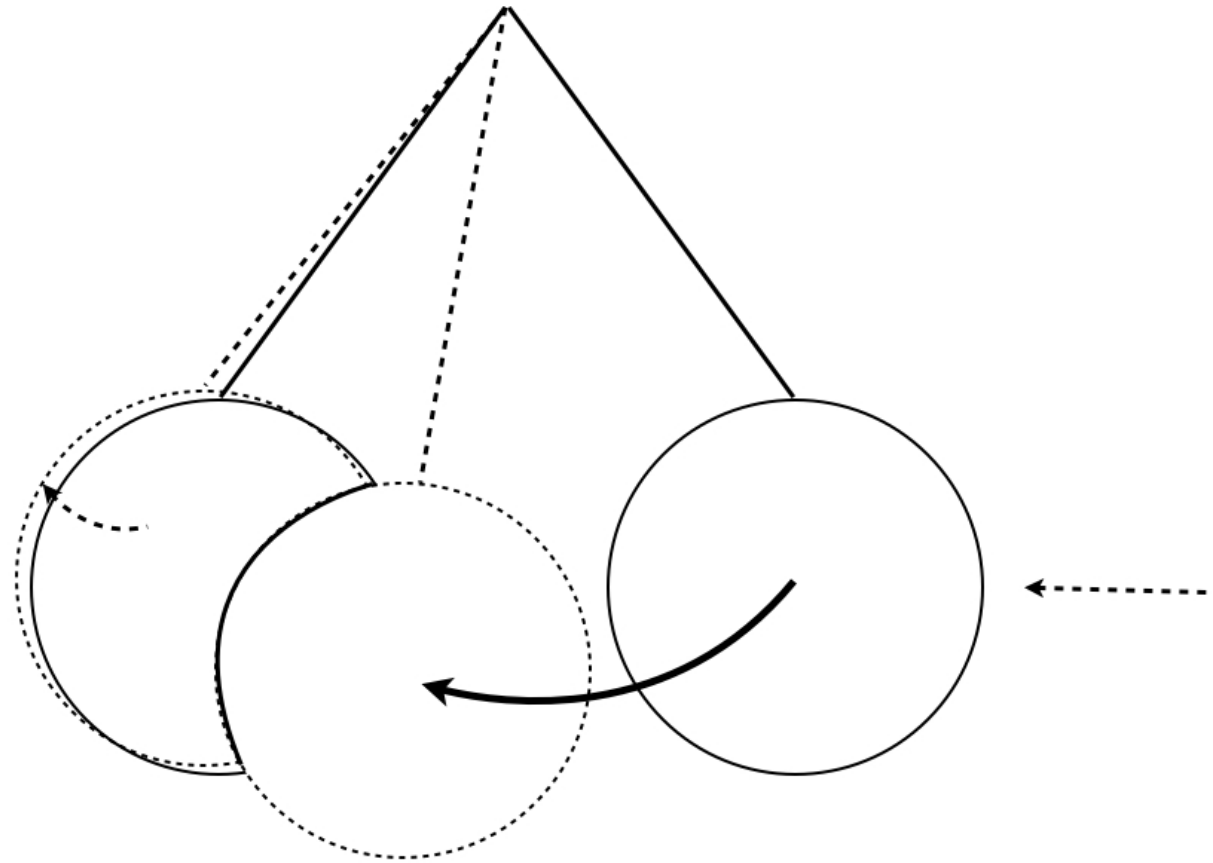
- Egyértelmű politikai akarat
- **Partnerség**
- **A komplexitás befogadása**
- **A szabályozás elfogadása, alkalmazása**

- Lendületet nyerni: **külső erő** szükséges
- Ha „**puha**” a közeg, elnyeli az impulzust

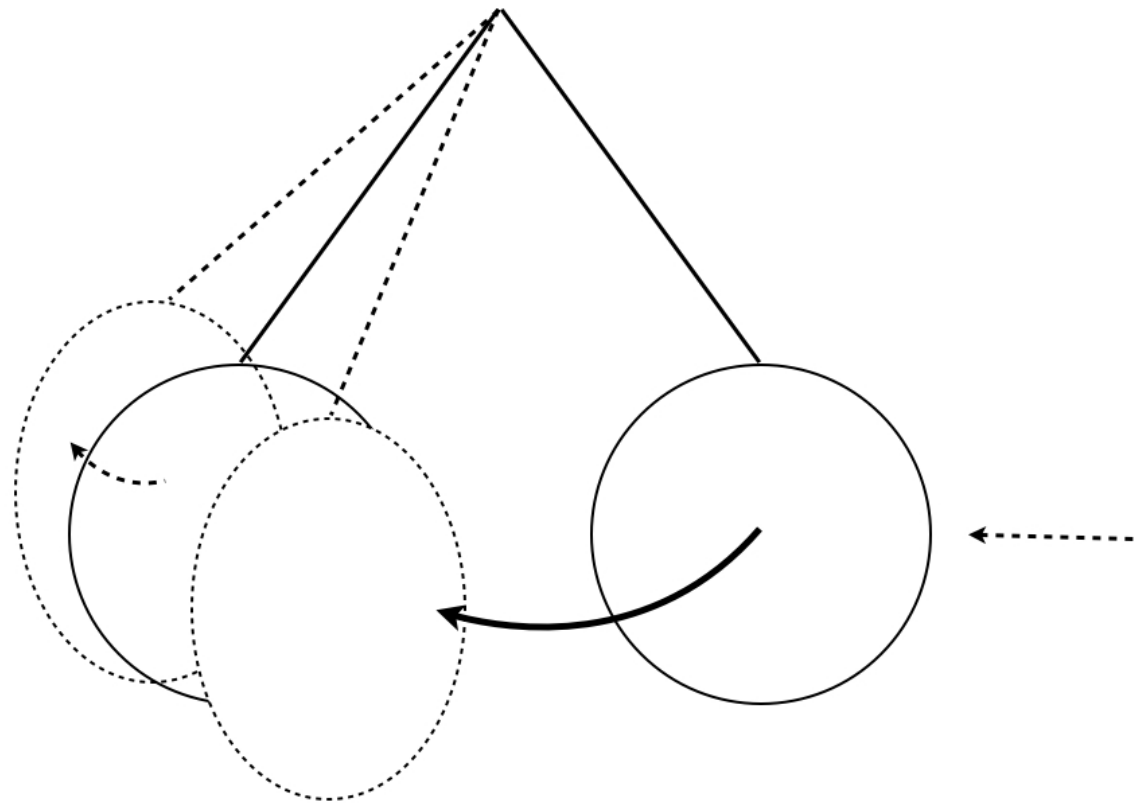
Lendület 1

Lendület 2, puha tömeg

Lendület 3, rugalmas tömeg

- A változtatáshoz (növekedéshez, gyorsuláshoz) **szerkezeti változás** szükséges.
- A szerkezeti változáshoz, intézmények, szabályozó rendszer stb. is **energia és**
- **nagyfokú rugalmasság** kell.

- A szerkezet megváltoztatásához **belső erőforrást** kell átcsoportosítani:
- a költségvetés szerkezetének átalakítása,
- „**konszolidáció**”, megszorító intézkedések (?) stb.

- **Megfelelő irányú és nagyságú elmozdulás esetén van visszahatás a kezdeményező erőre.**
- **Gazdaság: klaszterek, beszállítói programok, innováció stb.**
- **A kölcsönhatások eredője lesz a növekedés.**

- A **tartós növekedéshez** az elsődleges, lassan átalakuló-átalakítható szerkezet megváltoztatása,
- adaptivitásának fokozása, elengedhetetlen.
- Társadalmi-környezeti tényezők: népesedéspolitika, **oktatás, egészségügy, infrastruktúra,**

- **Erkölcsei normák**, a társadalmi élőködők visszaszorítása: bürokrácia, korrupció stb.
- Nem elvonásra, hanem **többlet-erőforrásra** van szükség. (A belső szerkezetátalakítás nyertes területei kell, hogy legyenek.)

- **Kérdés:**
- **az Európai Unió és azok az alapok, amelyek **közvetlen** forrásokat is jelentenek Magyarország számára,**
- **milyen erővel hathatnak a növekedésre, adhatnak, **kölcsönözhetnek-e** lendületet?**

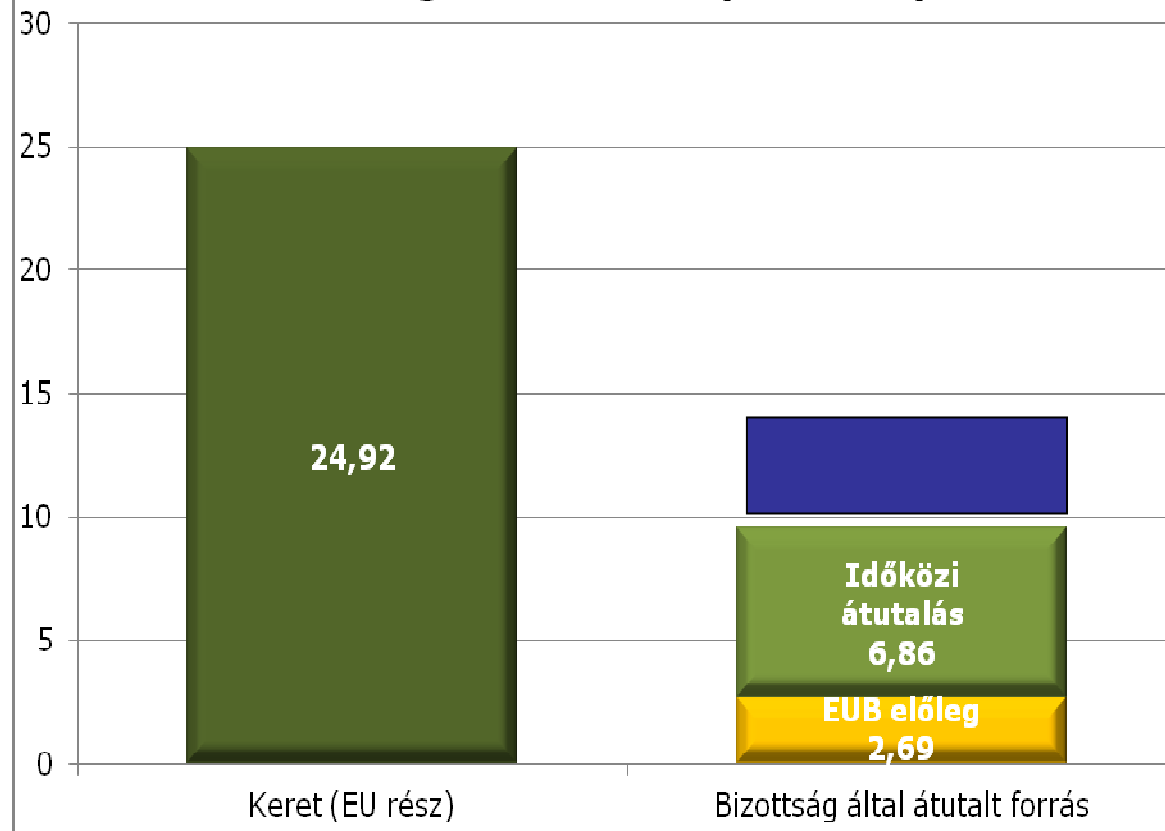
Az ország helyzete II

- A vállalkozások nagy része sebezhető
- Sok a kényszervállalkozás
- Az aktivitási ráta alacsony
- Az átlagos tudásszint csökken
- Az egészségügyi mutatók nagyon rosszak
- A társadalmi különbségek jelentősek és nőnek
- Több állami szolgáltatás a működőképesség határán van
- A gazdaság fejlődési pályája kezd instabillá válni

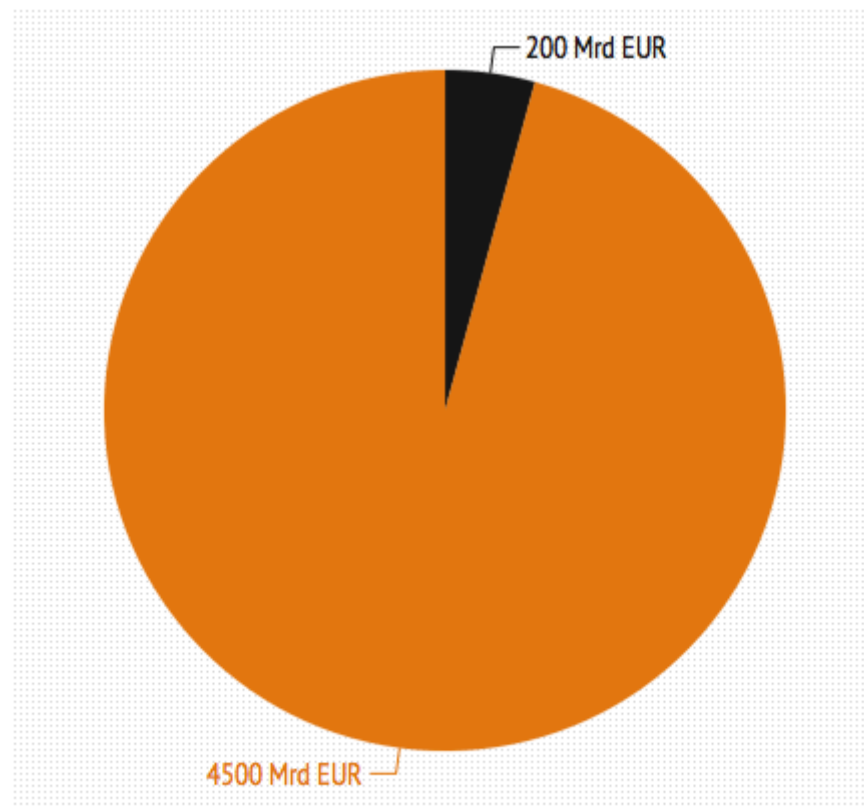
- **Az EU-alapokból:**
- **20 év: 16-17 ezer milliárd forint,**
- **+ 30% „saját” rész = 21-22 ezer milliárd forint,**
- **+ minden „tisztá” forint újabb 1 forint befektetést vonz = 42-45 ezer milliárd**
- **A költségvetés bevételi előirányzat 10%, a beruházási forrás 95%-a. (2013)**

2013 09 26=4323526478169 Ft kifizetés

Forrásfelhasználás 2012 I. félév végéig- Bizottsági elszámolás (Mrd EUR)

- Az Unió de facto **több sebességűvé** vált
- Élesebbek a tagországok közötti különbségek
- Nőtt a **társadalmi konfliktusok** veszélye
- Még az évtized második harmadában is a **válság** leküzdése a fő európai feladat

Stimulus A pénzügyi szektornak nyújtott segítség

- Magyarország integráns része az Uniónak,
- történelmi okokból, és a
- **tudatosan** végrehajtott átalakítás eredményeként,
- az ország meghatározó szerkezeti, működési adottságai **hasonlóak** az európai országokéhoz.

- **A folyamat tagadása veszélyes,**
- **jelentősen csökkenhet az országot ért,**
- **várhatóan érő behatások hatékonysága, mert**
- **az európai források, eszközök,**
- **egy egységes európai célrendszer elérését szolgálják.**

- **Önmagában a célokkal történő – bár nem feltétel nélküli – azonosulás,**
- **aktív részvétel az európai intézmények munkájában,**
- **már **önmagában** is erőforrást jelent:**
- **demokratikus intézményi-politikai berendezkedés,**
- **bizalom, kiszámíthatóság, azonosan értelmezendő fogalmak stb.**

- **Az új szemlélet szerint:**
- **A pénz nem önmagáért, pusztán jótéteményként érkezik, érkezhetsz;**
- **a visszahatás, a kölcsönhatás elvárása elsődlegessé vált.**

- **Az európai hozzáadott érték megkövetelése,**
- **a megerősített együttműködés és a közös „fellepések” támogatása,**
- **a komplexitás,**
- **összehangolt fejlesztések előírása.**
- **a makro- és a mikroszintek átkötése.**

- Feltételezve a **hatékony és hatásos** felhasználást,
- kimutatható, hogy az Unió költségvetéséből származó befektetések **makroszinten** átlag felett növelik
- a fejlettebb technológiai transzfer, a beruházások nagy importhányada,
- a kvalifikált munkaerő, az olcsóbb infrastruktúra hozadéka,
- a modernizált infrastruktúrára rátelepülő támogatott beruházások révén
- az Unió **gazdaságának kibocsátását, pénzügyi eredményét;**

- **A belső piac bővülése,**
- **a szolgáltatások szabad áramlása,**
- **a tevékenységek széles körű elterjedése,**
- **a tudásbázis növekedése már önmagában is rendkívüli mértékben támogatja**
- **az innovációs tevékenységet és szolgálja a felzárkóztatást**

- **Mikroszinten a támogatások legnagyobb mértékben a gazdaságban**
- **a kkv-szektor számára jelentenek vagy piacot, vagy piacra jutást,**
- **fejlesztési forrást és a munkaerőpiac bővülését.**
- **Jelentős a munkaerőpiacról többféle szempontból kiszorult társadalmi csoportok felzárkóztatása, „befogadása”.**

- **Az európai forrásokból a gazdasági szektorokat illetően,**
- **főként a **visszatérítendő** eszközök formájában nyújtott támogatások,**
- **a kis és közepes méretű vállalkozások által folytatott **innovációs** tevékenységek, valamint**
- **a strukturális változások érintette, hanyatló ipari területek esetében van szükség elsősorban.**

- Az **intelligens** és egyúttal befogadó/felzárkóztató növekedés érdekében,
- a termelési hálózatok esetében a „vállalkozás” fogalma egyes elmaradott régiókban vagy településeken a **kkv-k támogatásának kiterjesztését** igényelheti.

- A befogadó és egyúttal fenntartható növekedés érdekében a hagyományos kritériumok mellett
- **erősödik** egyes „lágyszor” („soft”) tényezők meghatározó szerepe:
- az **egészségügyi** és demográfiai helyzet,
- az **oktatás-képzettség** szintje és dinamikája stb., valamint nő
- az egészséges környezet iránti igény.

- **Az Európa 2020 stratégia célkitűzései, az **intelligens, fenntartható és befogadó** növekedés irányadó.**
- **Az Unió maga is, belső erőforrásai nagy részét**
- **a **válság** legyőzése,**
- **a **versenyképesség** növelése érdekében szerkezetének átalakítására fordítja.**

- **Az EU alapelveit képező verseny-kooperáció és szolidaritás összefüggéseinek újraértelmezése,**
- **a kissé már átláthatatlan intézményi-felelősségi rendszer tisztítása,**
- **a hatékony Gazdasági Unióhoz szükséges politikai-gazdasági (makroegyensúlyi, fiskális, monetáris és makroprudenciális) feltételek megteremtése,**
- **a fejlesztés- és növekedésorientált kormányzás kiépítése került előtérbe.**

- **Alapvető cél a**
- **a hitelezés** feltételnek javítása,
- **a kutatási és innovációs infrastruktúra erősítése,**
- **a kohézió, a felzárkóztatás elveinek fenntartása,**
- **a munkanélküliség, különösen a fiatalok** helyzetének javítása, stb.

- **Magyarország számára is kiemelkedően fontos:**
- **a kompetenciaközpontok preferálása, az európai kiválósági rendszerekhez történő kapcsolódás,**
- **a fejlesztési pólusok dinamizálása,**
- **az európai **hálózatosságban** történő részvétel.**

- a TEN-T infrastruktúra-hálózatok a közlekedésen túlmutató rendszerei vízgazdálkodás, környezetvédelem, **energetika, infó-kommunikációs rendszerek** stb.,
- az intézményi hálózat, az alulról felfelé szerveződő közigazgatási rendszerek **makro-regionális** és transznacionális szintjeinek kiépítése.

- **Alapvető fontosságú az átláthatóság biztosítása, a részvételi demokrácia erősítése,**
- **a partnerség.**
- **Az állandó újrakezdés, a múlt eredményeinek tagadása, esetenként**
- **kényszerű tudomásulvétele:**
- **a „magyar betegség” az oka a**
- **térvesztésnek.**

- **„Fenntartható, magas hozzáadott értékű gazdaság, bővülő foglalkoztatottság.”
(Partnerségi Megállapodás tervezete)**
- **A gazdasági szereplők versenyképességének javítása, nemzetközi szerepvállalásuk fokozása**
- **A foglalkoztatás bővítése (.....szakpolitikák által)**
- **Az energia- és erőforrás-hatékonyság növelése**
- **A társadalmi felzárkózás és a népesedési kihívások kezelése**
- **A gazdasági növekedést segítő helyi és térségi fejlesztések.**

- **Ahhoz, hogy az EU 2020 stratégiával összhangban**
- **a fenntartható, magas hozzáadott-értékű gazdaság, a bővülő foglalkoztatottság, a**
- **befogadó növekedés megvalósulhasson,**
- **paradigmaváltásra van szükség.**

- **A kohéziós politikára fordított források nem „adományok”, „támogatások”, hanem az európai befektetési, beruházási politika részei, a hatékony megvalósítás igényével együtt.**
- **Kölcsönhatás,**
- **Szervezett együttműködés.**

- Miről kísérelt meg szólni az előadás?? :
Európaiságunkról. Nem pénzről. Ha már odáig süllyedünk, hogy nem létezőnk az „Alapok” támogatása nélkül, az „gyámsági szerződést” és nem „partnerségi szerződést” jelent. Önmagában a partner fogalma is kettős: egyrészt az Unió és hazánk, másrészt a magyar állam és a hazai partnerek közötti vérszerződést

- Egy garanciális rendszer az értékek megőrzésére a gazdasági érdekek egyidejű érvényesítésével. A kormánynak a hazai partnerekkel együtt kellene megtalálni a mértéket a szervezett együttélés normáinak kialakítására.

- A 2014-220 közötti – mindegy, minek nevezzük – terv, a nemzeti fejlesztésére nem lehet más, mint a folyamatosság, az egymás megbecsülésének építő stratégiája. Igaz, hogy 20 %-kal kevesebb a pénz, de a **felhasználás hatékonyságának növelése** sokkal többet jelenthet. A politikamentesség, a részvétel a tervezésben és a kivitelezésben hatványozottan hatásosabb és hatékonyabb forrásfelhasználást jelenthet

- **Halmazottan hátrányos helyzetben van Magyarország;**
- **a korszámú és kis hatékonyságú, összefüggés nélkül végrehajtott, drága beruházások nem eredményezhetnek gazdasági növekedést.**
- **Az elmúlt két évtizedben „elmaradt haszon” jóval felette van egy racionális gazdaságban elszenvedhető veszteségnek.**

- **A fejlesztéspolitikában nem elégséges csak „keretek” (framework) meghatározása.**
- **Célzott beruházások növelésével, összeurópai, több szektort átfogó,**
- **többdimenziós európai szintű programokhoz történő csatlakozással lehet gyorsítani a célok elérését,**

- Az európai célokkal azonosulva, a növekedés lehetőségét;
- a foglalkoztatás **bővítésének** célja,
- a tevékenységek széles körére kiterjedő **hálózatosság** (network) és
- a **komplex programok** ösztönzése biztosíthatja.

- **Nincs** egybevetés, érdemi értékelés, hiányzik a **folyamatosság**.
- Az állandó tagadás, a céltalan, hatalom és **választásorientáltan** befolyásolt **változtatások** leépítik a bizalmat, a hatékonyságot, csökkentették az eredményességet.

- A **legfontosabb** folyamat az elmúlt két évtizedben az Európában létezésünk újragondolása, helyünk és szerepünk **kiteljesítése volt**, annak;
- politikai, erkölcsi-kulturális és gazdasági előnyeivel együtt.

- Európában a **politikai és pénzügyi integráció**, a gazdasági együttműködés, a belső piac **erősödése a fő irány**,
- Idehaza a **függetlenedés**, az egyedi meghatározás, a voluntarizmus uralkodik el.

- Európában a célok és eszközök meghatározásánál a **társadalmi értékek** és a **gazdasági prioritások** befolyásolják a politikai döntéshozókat,
- Idehaza a politika „felül-vezérli” a **gazdaság motorját**, és a társadalmi célrendszer.

- A 2014–2020 közötti időszakra vonatkozóan megfogalmazódott egyes európai javaslatokhoz,
- **a makroszintű regionális stratégiák** megvalósítása, minden lehetséges eszközzel **csatlakozni** kell.
- Az „**Európa Összekapcsolása**” (Connecting Europe) program más közös európai célokkal bővítetten,
- a magánszektor forrásait is bevonva, **jó példája lehetne** az integráció erősítésének.

- Európában a partnerség fogalma tartalmat, értelmet nyer,
- itthon teljesen leépültek a **véleményformáló és közvetítő közösségek**.
- Elengedhetetlen a **szakemberek** és a **nyilvánosság** sokkal szélesebb bevonása a döntések előkészítésébe.

- **Az EU 2020 stratégia hármas céljával:**
- **az „intelligens”, a „fenntartható” és a „befogadó-felzárkóztató” növekedés tervével lényegében **azonosulni** lehet, **kell****

